

KE SMYSLU A PODOBĚ NOVÉHO PERIODIKA

ING. ARCH. JIŘÍ MRÁZEK

ředitel Památkového ústavu středních Čech v Praze
předseda redakční rady časopisu
Průzkumy památek

Odborní pracovníci našeho ústavu spolu s některými ostatními kolegy a členy Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče se již delší dobu zamýšlejí nad tím, jak napomoci řešení jednoho z nejdůležitějších dnešních úkolů našeho oboru - podchytit a zveřejnit co nejvíce poznatků z průzkumů památek.

Velký dluh, který má památková péče na tomto poli, se přitom zvětšuje přímo geometrickou řadou; zejména rozsáhlá, s dřívějšími poměry nesouměřitelná stavební činnost dnešní doby poskytuje velké množství informací o našem památkovém fondu, které se buď zachytí, nebo jsou naopak často nenávratně ztraceny. Pokud se průzkumy památek realizují, zůstávají v drtivé většině případů ve formě nepublikovaného rukopisu, a nejen že nejsou k dispozici odborné veřejnosti, ale při problematičnosti způsobů archivace je permanentně ohrožena i jejich existence. Jakýmsi protipólem větších prací, zejména stavebně historických průzkumů či restaurátorských zpráv, který zde chceme záměrně uvést, jsou informace zachycené narychlo, často náhodně, v podobě nejzákladnějších terénních dokumentací, které téměř vždy končí v zásuvkách pracovních stolů, často proto, že je není kde uplatnit. Není-li pochyb o významu publikování větších průzkumů, nelze podceňovat ani důležitost prezentace těchto drobnějších zjištění, jejichž širší interpretace bude často možná až s odstupem doby, v pokročilejším stádiu poznávacího procesu, v nových kontextech. Jen tak totiž může systematicky narůstat materiálová srovnávací základna, která naší práci - zvláště při absenci moderních soupisů - stále citelněji schází. Každý dobře zaměřený architektonický detail, každá důkladně popsaná a do souvislosti zasazená fotografie, každý spolehlivý popis drobné nálezové situace mohou znamenat velmi mnoho.

Soudíme-li, že teprve publikováním je spolehlivě zajištěno uchování výsledků průzkumů památek, pokládáme za stejně důležité udělat co nejvíce pro to, aby se tyto průzkumy skutečně dělaly, a pokud už se v terénu realizují, aby byly alespoň v základní podobě zpracovány. Sledovat realizace průzkumů a stimulovat jejich autory ke zpracování a přípravě výsledků těchto průzkumů do tisku je úkolem, který s následným publikováním bezprostředně souvisí.

Ve snaze přispět ke zlepšení situace v této důležité oblasti péče o památky, v oblasti budování pramenné základny, jejíž význam je mnohostranný a stále dalekosáhlejší, jsme dospěli k názoru, že jednou z cest může být založení nového periodika, které se této problematice bude speciálně věnovat. Věříme při tom, že už samotná existence specializovaného časopisu bude jistým povzbuzebním pro autory průzkumů, aby je publikovali. Chceme poskytovat místo stavebně historickým průzkumům, restaurátorským zprávám, archeologickým výzkumům i nálezovým zprávám větších rozsahů, také ale přínosným krátkým materiálovým a zjiš-

těním. Kromě toho bychom chtěli, aby se nové periodikum také zabývalo teorií průzkumných prací, aby se skrze něj kultivovala a rozvíjela úroveň jejich výsledků, chceme si všimnout aktuálních problémů doma i v zahraničí, sdělovat si nejrozdílnější poznatky, publikovat seznamy realizovaných průzkumů, recenze, literaturu atp. Páli bychom si, aby se nový časopis stal jakýmsi základem této důležité mezinárodní činnosti.

Tyto vytčené plány jsou jistě nemalé, ale soudíme, že je třeba začít a věřit, že ve spolupráci s rozšiřujícím se okruhem příznivců a spolupracovníků se náš cíl bude postupně dařit naplňovat. Tímto také zveme ke spolupráci všechny, kterým na věci rovněž záleží, a to nejen z Čech či dokonce jen z jejich centra, ale i z Moravy a Slezska, páli bychom si, aby naše periodikum co nejdříve reflektovalo průzkumovou činnost na celém území státu. Věříme také, že k prvním dvěma vydavatelům, kteří se ujali vzniku periodika, brzy přibudou i další.

Tomu, že jsme na samém začátku, odpovídá i skladba prvního čísla časopisu, které předkládáme odborné veřejnosti. Samozřejmě se ještě zcela nekryje s nastíněnou představou, již se teprve budeme snažit s pomocí autorů přibližovat. Nebudeme usilovat o zbytečnou konkurenci žádnému z existujících periodik, zejména pak Zprávám památkové péče, s nimiž se naopak snažíme hned od začátku úzce spolupracovat. Narozdíl od tohoto památkářského časopisu se však nebudeme věnovat památkové péči v celém spektru jejích činností, ale pouze té oblasti, kterou jsme se pokusili co nejvýstižněji postihnout v názvu. Snažíme se pouze zacelit mezeru, jež v publikační produkci zůstávala až příliš dlouho nevyplněna. Zda budeme mít úspěch, ukáže budoucnost.

CÍLE, KTERÝCH BYCHOM MĚLI DOSÁHNOUT

ING. PHDR. JAN MUK
Specializovaný ústav pro rekonstrukce
památkových objektů
ČVUT, fakulta architektury Praha

O průzkumech, zvláště stavebně historických, byla v posledních letech publikována řada statí, převážně informativních, vzácněji metodických, a v odborné kulturní veřejnosti by nemělo být o smyslu průzkumů pochyb. Předmět průzkumy památek je přednášen jak na denním studiu vybraných vysokých škol, tak také v postgraduálním studiu, a nově i na středních odborných školách. Průzkumy se zabývá mimo jiné komerčně a živelně řada jedinců bez základního školení a praxe. Vzniká nebezpečí inflačního šíření pracovních metod průzkumů s ohrožením jejich kvality. Je totiž zřejmé, že nelze vystačit se základním vzděláním stavebního či umělecko-historického směru. Zodpovědně zpracovaný stavebně historický průzkum je výrazně širší činností, která musí zahrnovat řadu profesí, kvalifikovaný přístup jak